

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1**Titlul actului normativ****Ordonanță**

privind condițiile de obținere a atestatului, procedura de atestare și statutul asistentului maternal

Secțiunea a 2-a**Motivul emiterii actului normativ****2.1. Sursa proiectului de act normativ**

Prezentul act normativ a fost elaborat de Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse.

2.2. Descrierea situației actuale

Condițiile de obținere a atestatului, procedurile de atestare și statutul asistentului maternal sunt reglementate, în prezent, prin Hotărârea Guvernului nr. 679/2003.

În baza prevederilor Hotărârii Guvernului mai sus menționate funcționează actuala rețea de asistență maternală încă de la înființare.

În ultimii cinci ani, rețeaua națională de asistență maternală a revenit la o tendință de creștere, fiind stimulată de implementarea proiectului "Team Up: Progres în calitatea îngrijirii alternative a copiilor".

Rețeaua națională de asistență maternală este alcătuită din rețelele județene care diferă semnificativ în mai multe privințe. Astfel, rețeaua națională este un mix între rețele dezvoltate la începutul anilor 2000 și rețele consolidate după 2011, între rețele extinse și rețele mici, unele predominant urbane și altele rurale.

Dincolo de aceste diferențe, rețeaua de asistență maternală este înalt feminizată, îmbătrânită și cu un nivel mediu-scăzut de educație. În medie, experiența ca asistent maternal este de 11 ani, dar experiența de lucru cu copiii cu dizabilități, precum și cu grupurile de frați este redusă în rândul asistenților maternali.

Pe lângă experiența limitată, nici formarea de care beneficiază asistenții maternali nu este suficientă pentru a crea o masă critică de specializare în lucrul cu copiii.

Una dintre propunerile specialiștilor din sistemul de protecție specială pentru a crește gradul de profesionalizare a actualei rețele de asistență maternală a fost impunerea unor condiționalități privind vârsta și nivelul de educație pentru atestarea ca asistent maternal.

Calitatea îngrijirii copiilor în rețeaua națională de asistență maternală este bună, însă există câteva arii care necesită îmbunătățiri.

Din acest motiv, după 21 de ani de implementare se impune reevaluarea condițiilor de obținere a atestatului, procedurile de atestare și statutul asistentului maternal, așa cum sunt ele reglementate

2.3. Schimbări preconizate

Obiectivul principal al proiectului de act normativ este acela de a asigura o mai mare coerență și transparență statutului asistentului maternal, precum și procesului de selectare, evaluare și atestare a uneia dintre cele mai importante categorii profesionale, care activează în domeniul protecției copilului separat temporar sau definitiv de părinții săi, respectiv asistentul maternal.

Schimbările preconizate vor asigura cadrul legal necesar în baza căruia Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului vor putea realiza selecția, evaluarea și atestarea persoanelor care doresc să devină asistent maternal.

Prin proiectul de act normativ este stabilită procedura clară de evaluare și atestare a asistenților maternali și sunt avute în vedere următoarele:

- stabilirea condițiilor pe care trebuie să le îndeplinească persoana care poate fi atestată ca asistent maternal;
- reglementarea situațiilor în care o persoană nu poate fi asistent maternal;
- stabilirea etapelor pe care trebuie să le parcurgă persoana care dorește să devină asistent maternal.

Principalele etape vizează:

- depunerea cererii la direcția generală de asistență socială și protecția copilului. Sunt stabilite documentele care se anexează la cerere;
- stabilirea celor două etape ale evaluării: evaluarea socială, evaluarea psihologică;
- stabilirea specialiștilor care realizează evaluarea, precum și a documentelor pe care le întocmesc în acest sens;
- stabilirea elementelor pe care trebuie să le cuprindă raportul final de evaluare, respectiv:
 - sinteza informațiilor psihosociale consemnate în notele de întâlniri, în fișele de evaluare psihologică și în raportul de formare, prevăzut la art. 13 alin. (3);
 - motivația de a deveni asistent maternal;
 - abilitățile parentale ale solicitantului din perspectiva capacității acestuia de a răspunde nevoilor și caracteristicilor copilului separat temporar sau definitiv de părinți;
 - concluziile echipei de evaluare privind numărul de copii de care solicitantul se poate ocupa simultan, grupa de vârstă a acestora, capacitatea de a îngriji grupuri de frați, copii cu dizabilități, precum și capacitatea de a prelua copiii în regim de urgență sau în perioada de respiro a altui asistent maternal;
 - propunerea privind eliberarea sau, după caz, neeliberarea atestatului;
- reglementarea modalităților de prezentare a propunerii de atestare în fața comisiei pentru protecția copilului;
- stabilirea elementelor pe care trebuie să le cuprindă atestatul de asistent maternal, respectiv:
 - datele de identitate ale titularului;
 - numărul de copii pe care persoana atestată îi poate primi simultan în plasament, în situația în care se poate ocupa de mai mulți copii;
 - grupa de vârstă a copiilor;

- capacitatea solicitantului de a îngriji copii cu dizabilități;
- capacitatea solicitantului de a primi copii în plasament în regim de urgență;
- capacitatea de a primi în plasament grupuri de frați;
- capacitatea solicitantului de a primi copii în perioada de respiro a altui asistent maternal.

- stabilirea procedurii de evaluare a activității asistentului maternal, care va fi realizată din doi în doi ani, iar evaluarea va sta la baza avizării atestatului de către comisia pentru protecția copilului;

- stabilirea situațiilor în care se retrage sau se suspendă atestatul de asistent maternal;

- stabilirea situațiilor în care încetează de drept valabilitatea atestatului de asistent maternal;

- reglementarea condițiilor care trebuie avute în vedere în procesul de selectare a asistentului maternal care să răspundă nevoilor copilului separat de părinți pentru care se impune stabilirea unei măsuri de protecție specială, respectiv obligațiile ce revin acestuia, precum:

- asistentul maternal nu poate primi în plasament copiii cu care este rudă până la gradul III inclusiv;
- asistentul maternal nu poate primi în plasament un copil dacă diferența de vârstă dintre acesta și asistentul maternal este mai mică de 18 ani și mai mare de 47 de ani. Diferența de vârstă de 47 de ani nu se aplică dacă copilul face parte dintr-un grup de frați.

- introducerea interdicției de a plasa un număr mai mare de doi copii, cu excepția situației în care copilul pentru care se propune măsura de protecție specială aparține unui grup de frați aflați în plasament la același asistent maternal. Excepția poate fi aplicată numai în situația în care suprafața locativă pe care o deține asistentul maternal respectă cerințele minime referitoare la încăperi sanitare, dotarea minimă a încăperilor sanitare, a bucătăriei, dotarea minimă cu instalații electrice, spații și instalații de folosință comună pentru clădiri cu mai multe locuințe, aprobate prin anexa nr. 1 la Legea locuinței nr. 114/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

- reglementarea serviciilor de asistență și sprijin de care poate beneficia asistentul maternal;

- introducerea dispozițiilor referitoare la formarea și perfecționarea profesională a asistenților maternali;

- reglementarea statutului asistentului maternal, respectiv drepturile și obligațiile acestuia,

- introducerea dispozițiilor referitoare la caracterul special al contractului individual de muncă, așa cum este el reglementat prin Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

- introducerea de sancțiuni care vizează pe de o parte specialiștii implicați în evaluarea activității asistentului maternal, cât și asistentul maternal.

- includerea dispozițiilor tranzitorii care să asigure pe de o parte reformarea rețelei de asistență maternală, dar și funcționarea în condiții optime a celei actuale, astfel încât să fie asigurată respectarea interesului superior al copiilor.

Este de menționat în acest sens, situația atestatelor eliberate pentru persoanele care, după intrarea în vigoare a prezentului proiect de act normativ, nu vor mai îndeplini condițiile de studii, respectiv vor atinge vârsta standard de pensionare, atestate a căror valabilitate va înceta de drept dacă în perioada de valabilitate măsura de protecție a copilului pe care îl au în plasament va înceta, ceea ce conduce la o tranziție normală către aplicarea prevederilor noului cadru legal menit să crească calitatea pregătirii și evaluării persoanelor care vor face parte din rețeaua de asistență maternală.

O altă excepție avută în vedere este exceptarea de la obligația îndeplinirii condițiilor de studii și a parcurgerii etapei de pregătire pentru asumarea profesiei de asistent maternal a persoanelor care au obținut un certificat de absolvire a cursului de perfecționare pentru ocupația de asistent maternal organizat de către Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție în anul 2023. Justificarea acestui demers are în vedere faptul că formarea asigurată de către ANPDCA pentru întreaga rețea de asistență maternală din țară a fost realizată în cadrul unui proiect național finanțat din fonduri publice, angajarea asistenților maternali din această perioadă și menținerea lor în perioada de sustenabilitate reprezentând angajamente asumate de instituție, în calitate de Beneficiar al proiectului.

Având în vedere faptul că prin prezentul proiect de act normativ se modifică peste 50% din Hotărârea Guvernului nr. 679/2003 privind condițiile de obținere a atestatului, procedurile de atestare și statutul asistentului maternal profesionist, se propune abrogarea acesteia.

De asemenea, se propune abrogarea Ordinului președintelui Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție nr. 137/2003 privind aprobarea Programei analitice a cursurilor de formare profesională pentru asistenții maternali profesioniști, justificat de faptul că în anul 2022 Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție a elaborat programa de pregătire pentru ocupația de asistent maternal, în baza căreia a fost autorizată ca furnizor de formare și pe baza căreia în anul 2023, a format toți asistenții maternali în cadrul proiectului „TEAM-UP: Progres în calitatea îngrijirii alternative a copiilor” cod SMIS 127169, cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2024-2020.

Principalele elementele de noutate introduse prin prezentul proiect de act normativ sunt:

- introducerea condiției de studii pentru persoanele care vor să devină asistent maternal, respectiv absolvent de învățământ liceal;
- introducerea condiției ca cel puțin unul dintre membrii familiei asistentului maternal să obțină venituri, exceptând solicitantul, dacă acesta locuiește cu unul sau mai mulți adulți;
- limitarea desfășurării activității de asistent maternal până la împlinirea vârstei standard de pensionare;
- introducerea unor limite minime și maxime ale diferenței dintre vârsta asistentului maternal și copilul pe care acesta îl poate lua în plasament, în vederea asigurării premiselor de a fi corelate nevoile copilului cu abilitățile asistentului maternal;
- extinderea valabilității atestatului asistentului maternal de la 3 ani, la perioadă neterminată.

Elemente de noutate sunt introduse și în ceea ce privește procesul de evaluare a persoanei care dorește să devină asistent maternal. Acesta va fi realizat de o echipă formată din psiholog și asistent social, în cadrul unui număr minim de întâlniri, care sunt expres prevăzute prin proiectul de act normativ.

Având în vedere necesitatea creării premiselor realizării unui proces de monitorizare periodică reală și atentă a modului în care persoana atestată ca asistent maternal își îndeplinește obligațiile ce îi revin, în vederea evitării apariției unor situații de risc la adresa siguranței și bunăstării copiilor aflați în plasament, prin proiectul de act normativ sunt introduse prevederi ce vizează evaluarea din doi în doi ani de către specialiștii DGASPC a activității desfășurate de asistentul maternal și întocmirea unui raport de evaluare a activității, în care se menționează aspecte care privesc modul de îndeplinire a obligațiilor prevăzute în contractul individual de muncă și dacă se mențin condițiile care au stat la baza eliberării atestatului.

Introducerea modificărilor mai sus menționate a avut la bază pe de o parte concluziile și recomandările analizelor și studiilor realizate de ANPDCA, iar pe de altă parte propunerile de îmbunătățire a cadrului normativ vizând această categorie profesională, primite din partea furnizorilor publici sau privați de servicii sociale sau ai organizațiilor sindicale din domeniu.

Se poate concluziona astfel că prin actualul proiect de act normativ se asigură un cadru legal armonizat și detaliat al modului în care persoanele care doresc să devină asistenți maternali vor fi selectate, evaluate și atestate, astfel încât să fie asigurată creșterea calității actului de îngrijire a copiilor aflați în sistemul de protecție specială, în considerarea rolului și responsabilităților ce revin autorităților publice cu atribuții în domeniu, sau furnizorilor privați de servicii sociale.

2.4. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 3-a

Impactul socio economic

3.1. Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ

Prin intrarea în vigoare a proiectului de act normativ se asigură o reglementare mai riguroasă a condițiilor în care o persoană poate fi atestată ca asistent maternal, fiind create premisele creșterii calității îngrijirii copiilor față de care a fost stabilită o măsură de protecție specială.

Proiectul de act normativ asigură o reglementare mai riguroasă și mai detaliată a condițiilor în care o persoană poate fi atestată ca asistent maternal, ceea ce va conduce la asigurarea unui proces atent și transparent de selecție a celor care vor dori să profeseze în acest domeniu.

Astfel, Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului vor avea la îndemână o serie de criterii și proceduri clare, în baza cărora vor putea propune eliberarea atestatului de asistent maternal, fiind create atât premisele alegerii celor mai potrivite persoane care să asigure creșterea și îngrijirea copiilor intrați în sistemul de protecție specială, cât și un proces de monitorizare a activității acestora, semnificativ îmbunătățit.

3.2. Impactul social

Prezentul proiect de act normativ contribuie la asigurarea unui cadru legal modern și coerent ce stabilește condițiile de obținere a atestatului, procedura de atestare și statutul asistentului maternal. Prin intrarea în vigoare a acestuia va fi semnificativ îmbunătățită activitatea rețelei naționale de asistență maternală, fiind create premisele unui proces mai eficient de selecție, astfel încât să fie evitată apariția situațiilor în care persoanele care au această calitate nu corespund nevoilor particulare ale copiilor aflați în sistemul de protecție specială.

În același timp, proiectul de act normativ asigură acoperirea multora dintre propunerile și sugestiile formulate, în ultimii ani, de reprezentanții autorităților locale sau ai mediului asociativ cu privire la necesitatea îmbunătățirii cadrului legal care reglementează statutul asistentului maternal, în condițiile în care de la intrarea sa în vigoare, în anul 2003, H.G. nr. 679/2003 nu a mai făcut obiectul altor modificări sau completări.

3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3.4. Impact macroeconomic						
Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
3.4.1. Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici						
Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
3.4.2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat						
Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
3.5. Impact asupra mediului de afaceri						
Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
3.6. Impactul asupra mediului înconjurător						
Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
3.7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării						
Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
3.8. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile						
Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
3.9. Alte informații						
Nu este cazul.						
Secțiunea a 4-a Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani) , inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri						
- în mii lei (RON) -						
Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe patru ani
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, în plus/minus, din care:						
1. buget de stat, din acesta:						
1. impozit pe profit						
2. impozit pe venit						
1. bugete locale						
1. impozit pe profit						
1. bugetul asigurărilor sociale de stat:						
1. contribuții de asigurări						

d) alte tipuri de venituri (Se va menționa natura acestora.)						
4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, în plus, din care:						
1. buget de stat, din acesta: 1. cheltuieli de personal 2. bunuri și servicii						
1. bugete locale: 1. cheltuieli de personal 2. bunuri și servicii						
1. bugetul asigurărilor sociale de stat: 1. cheltuieli de personal 2. bunuri și servicii						
d) alte tipuri de cheltuieli (Se va menționa natura acestora.)						
4.3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat						
b) bugete locale						
4.4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare	Aplicarea prevederilor prezentului proiect de act normativ nu au impact financiar.					
4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente: 1. fișa financiară prevăzută la art. 15 din <i>Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice</i> , cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată; Nu este cazul. 2. declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară. Nu este cazul.						

4.8. Alte informații
Nu este cazul.
Secțiunea a 5-a Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare
5.1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ: a) acte normative ce vor fi abrogate ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ: - Hotărârea Guvernului nr. 679/2003 privind condițiile de obținere a atestatului, procedurile de atestare și statutul asistentului maternal profesionist publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 443 din 23 iunie 2003; - Ordinul Președintelui Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție nr. 137/2003 privind aprobarea Programei analitice a cursurilor de formare profesională pentru asistenții maternali profesioniști, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 702 din 07 octombrie 2003.
5.2. Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice a) descrierea impactului legislativ - prevederi de modificare și completare a cadrului normativ în domeniul achizițiilor publice, prevederi derogatorii; b) prezentarea normelor cu impact la nivel operațional/tehnic - sisteme electronice utilizate în desfășurarea procedurilor de achiziție publică, unități centralizate de achiziții publice, structură organizatorică internă a autorităților contractante. Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5.3. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE) 5.3.1. Măsuri normative necesare transpunerii directivelor UE 5.3.2. Măsuri normative necesare aplicării actelor legislative UE Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5.4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5.5. Alte acte normative și sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5.6. Alte informații Nu este cazul.
Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ
6.1. Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative

Nu este cazul.
6.2. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate. Prezentul act normativ a fost transmis spre consultare Asociației Naționale a Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, precum și organizațiilor sindicale din domeniu, respectiv PRO Asist și Columna.
6.3. Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale. Conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 635/2022 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative, prezentul act normativ a fost transmis spre consultare prin adresele MFTES Uniunii Naționale a Consiliilor Județene din România și Asociației Municipiilor din România.
6.4. Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative Nu este cazul.
6.5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi Proiectul de act normativ va fi supus avizării Consiliului Legislativ și Consiliului Economic și Social.
6.6. Alte informații Nu este cazul.
Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ
7.1. Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ Prezentul proiect de act normativ a fost publicat în data depe pagina de internet a Ministerului Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse, conform prevederilor Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, cu modificările ulterioare.
7.2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

Secțiunea a 8-a

Măsuri privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ

8.1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ

Nu este cazul.

8.2. Alte informații

Nu este cazul.

Față de cele prezentate a fost promovată prezenta Ordonanță privind condițiile de obținere a atestatului, procedura de atestare și statutul asistentului maternal.

MINISTRUL FAMILIEI, TINERETULUI ȘI EGALITĂȚII DE ȘANSE

Natalia-

VICEPRIM- MINISTRU

Marian NEACȘU

**VICEPRIM- MINISTRU, MINISTRUL
AFACERILOR INTERNE**

Marian-Cătălin PREDOIU

**MINISTRUL DEZVOLTĂRII, LUCRĂRILOR
PUBLICE ȘI ADMINISTRAȚIEI**

Adrian-Ioan VEȘTEA

**MINISTRUL MUNCII ȘI SOLIDARITĂȚII
SOCIALE**

Simona BUCURA-OPRESCU

MINISTRUL JUSTIȚIEI

Alina-Ștefania GORGHIU